NACIONALINIO KAUNO DRAMOS TEATRO
2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2022
Kaunas

VADOVO ŽODIS

2021-uosius metus galima vertinti kaip nuolatinio pokyčio metus, scenos meno įstaigas pripratinusius dirbti neapibrėžtumo sąlygomis ir be pagrindinio plano būti pasirengusias mažiausiai du alternatyvius galimus variantus veiklos įgyvendinimui. Covid-19 pandemijos valdymas reikalavo ypatingų pastangų ir lankstumo prisitaikant prie nuolat kintančių reikalavimų, siekiant užtikrinti tiek darbuotojų, tiek žiūrovų saugumą, o esant viruso atvejui – perkeliant, keičiant, ar atšaukiant renginius. Nors visą laiką, kiek leido aplinkybės ir finansai, buvo siekiama koncentruotis į teigiamus aspektus – naujų formų paieškas, ilgalaikių planų, susijusių su „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022" įgyvendinimą, tačiau tenka pripažinti, kad ilgai trukusi įtempta situacija, o kartu ir ambicingi ateities projektai atskleidė gilumines Nacionalinio Kauno dramos teatro (toliau – NKDT) problemas, kurių bus siekiama negilinti 2022 – aisiais ir iš esmės taisyti 2023-iaisiais metais, kuomet bus įgyvendinti visi įsipareigojimai kultūros sostinės metams ir, pasinaudojant kolegų iš užsienio patirtimi, efektyvinti teatro veiklą, reformuojant esamą teatro struktūrą atsisakant per ilgą laiką susiformavusių, nusistovėjusių, bet nebeveiksmingų struktūros elementų ir pavaldumo grandžių.

Nors siekiant užtikrinti sklandų Kultūros ministro prioritetų, Vyriausybės programos ir kitų reikšmingų dokumentų įgyvendinimą NKDT strateginis veiklos planas buvo sudaromas atsižvelgiant į COVID-19 riziką, galiausiai kūrybinis veiklos įgyvendinimas ir jo eiga vyko ne pagal patvirtintas prognozes, o pagal pandemijos valdymo situaciją, kuri natūraliai kūrybinius metus padalino į dvi dalis: nuotolinę veiklą iki balandžio mėnesio ir nuo balandžio mėnesio pabaigos - tiesioginės veiklos sugrįžimą.

Pirmojo, nuotolinės veiklos vykdymo etapo metu buvo sukurtas ir įgyvendintas nuotolinės teatro kūrybinės veiklos perkėlimo į virtualią erdvę strateginis paketas, kurio metu buvo specialiai virtualiai erdvei sukurti ir viešai parodyti 2 spektakliai, taip pat pristatyta naujiena – tinklalaidės naujoje iki tol nenaudotoje virtualioje platformoje „Spotify". Be minėtų veiklų buvo pradėtas muzikinis fortepijono ciklas „Fortepijono dramos" bei edukacinių veiklų perkėlimas į virtualią erdvę, kuomet pavyko įgyvendinti net 22 edukacinius užsiėmimus virtualioje erdvėje (viso per 2021 m. įgyvendintos 47 virtualios edukacijos). Taip pat derėtų paminėti, kad tiesioginės veiklos draudimo metas buvo išnaudotas kompetencijų tobulinimo pradžiai, atsižvelgiant į netolimoje ateityje laukiantį ateities projektų įgyvendinimą su užsienio partneriais ir ganėtinai nedidelį bendrą teatro darbuotojų anglų kalbos lygį: nuo 2021 m. vasario iki gegužės mėn. kartu su anglų kalbos mokykla „Intellectus" teatre nuotoliniu būdu buvo organizuoti anglų kalbos mokymo kursai 30 - čiai NKDT darbuotojams, suskirstant juos į mažesnes grupes, pagal CEFR standartą.

Nuo balandžio mėnesio vidurio nuotolinių veiklų įgyvendinimas nebebuvo reikalingas, nes vos po savaitės nuo draudimo atšaukimų buvo pereita prie kontaktinės veiklos vykdymo. Per 7 intensyvios veiklos mėnesius be jau minėtų premjerų pavyko pristatyti kaip niekada daug - dar 9 premjeras (iš viso per metus įgyvendinta 11 premjerų), festivalį „Nerk į teatrą", skirtą socialinės sanglaudos temai, Didžiojoje scenoje parodyti 7 spektakliai pritaikyti kurtiesiems ir 1 akliesiems. Tiesa, dėl jau minėtos Covid-19 pandemijos, ne visus užsibrėžtus planus pavyko įgyvendinti: dėl padidėjusio tikslinės auditorijos jautrumo ir rizikos pandemijos valdymo metu, ne iki galo buvo įgyvendintas teatro paslaugų pritaikymas autizmo sutrikimą turintiems vaikams, taip pat iš planuotų dviejų gastrolių į užsienį dėl nuolat besikeičiančių kelionėms taikomų reikalavimų, pavyko išvykti tik į vienerias. Tačiau visą šį laiką tęsėsi intensyvi nuotolinė veikla su užsienio partneriais įgyvendinant būsimas 2022 – ųjų metų premjeras: susitikimai su kūrybinėmis komandomis, situacijos analizės, aktorių atrankos, repeticijos. Net du spektakliai iš ataskaitinių metų premjerų sąrašo buvo įgyvendinti kartu su užsienio kūrėjais iš Vengrijos ir Sakartvelo.

Derėtų paminėti, kad metų pabaiga apdovanojo ypatingai gražia naujai gimusia tradicija, kurios nebuvo numatyta NKDT strateginiuose planuose. Glaudaus bendradarbiavimo pasekoje su 2020 m. naujai prisijungusiu verslo partneriu UAB „SDG grupė" gimė mintis įsteigti kasmetinius apdovanojimus labiausiai nusipelniusiems teatro darbuotojams bei kūrėjams, kad paskatinti ir motyvuoti ne tik kūrybos srities darbuotojus, tačiau ir kitose teatro sferose dirbančius profesionalus už išskirtinius pasiekimus ir atsidavimą veiklai. 2021 m. gruodžio 19 d. pirmą kartą teatro istorijoje auksiniu padėkos ženklu „Auksinė Teatro Rūtos Šakelė" bei 1500 Eur pinigine premija už gyvenimu paliudytą ištikimą tarnystę pašaukimui ir meno idėjai apdovanoti 5 asmenys. Prie šios premijos įgyvendinimo prisidėjo ir Lietuvos teatro sąjunga.

Be naujai įsteigto vidinio apdovanojimo, NKDT kūrybiniai pasiekimai 2021 m. buvo pripažinti dar 9 reikšmingais įvertinimais: dviem Auksiniais scenos kryžiais už spektaklio „Batsiuviai" scenografiją (L. Liepaitė) ir režisūrą (A. Obcarskas), dviem Fortūnos statulėlėmis už vaidmens sukūrimą (S. Čiučelis, spektaklis „Batsiuviai") ir režisūrą (A. Obcarskas, spektaklis „Batsiuviai"). Dar du Fotrūnos diplomai atiteko aktorei G. Šepliakokvaitei už vaidmenis spektakliuose „Pirmeiviai" bei "Elektra" ir aktoriui D. Breivei už spektaklius „Elektra", „Iš kūno ir kraujo", „Pirmeiviai", „Batsiuviai". Minėtas spektaklis tapo ir 42-ojo Lietuvos teatrų pavasario – Kaunas 2021 favoritu, kuriame buvo įteikti dar 2 apdovanojimai (pagrindinio aktoriaus ir kūrybinės komandos nominacija). Kauno Gaono Icchako Elchanano Spektoriaus II laipsnio medaliu buvo apdovanotas E. Stancikas už žydų kilmės lenkų rašytojo ir gydytojo Janušo Korčako vaidmenį spektaklyje „Liūdnas Dievas" (rež. I. Paliulytė).

Ateinančių metų perspektyvoje, atsižvelgiant į numatytus prioritetus ir įsipareigojimus, planuojama baigti ilgai trukusį bendrų veiklų įgyvendinimą kartu su „Kaunas - Europos kultūros sostinė 2022". Šios veiklos ir kartu su užsienio partneriais įgyta bendra patirtis neabejotinai paveiks tolimesnius teatro perspektyvinius planus ir vidinę valdymo strategiją. Taip pat bus kryptingai dirbama siekiant užtikrinti profesionaliojo scenos meno prieinamumą visoms šalies gyventojų grupėms ir stiprinti edukacines veiklas, kurios yra investicija į teatro ateities žiūrovą, nepriklausomai, kokiu būdu ar sąlygomis ateityje būtų teikiamos paslaugos.

I SKYRIUS
STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS
KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

2021-ieji, kaip ir praėjusieji - neapibrėžtumo ir staigių pokyčių metai, kuriais daugiausia dėmesio, žinių ir žmogiškųjų išteklių buvo kreipiama priemonėms, skirtoms neigiamam koronaviruso pandemijos poveikio šalinimui, ekonomikai ir šalies finansų rinkai sušvelninti.

Kaip teigiama LR Finansų ministerijos pateiktoje Lietuvos ekonomikos I pusmečio apžvalgoje, pirmojo ketvirčio metu buvo pastebimas sėkmingas ekonomikos atsigavimas beveik visose sferose, lyginant su tuo pačiu 2020 – ųjų metų laikotarpiu, išskyrus menines, pramogines, poilsio organizavimo veiklas, kurių sukurta pridėtinė vertė 2021 m. I pusmetį vis dar buvo 2,5 proc. mažesnė, palyginti su 2020 m. I pusmečiu. Šiuos rodiklius sąlygojo minėtų sričių veiklos varžymas, siekiant šalyje suvaldyti pandemijos plitimą. Dėl šios priežasties pirmąjį ketvirtį NKDT koncentravosi į teatro kūrybinės veiklos perkėlimo į virtualią erdvę strateginio paketo įgyvendinimą, užtikrinantį veiklos tęstinumą ir prieinamumą šalies ir užsienio gyventojams veiklos ribojimo metu. 2021 m. I ketv., tiesioginės veiklos ribojimo metu, NKDT pristatė naujieną – tinklalaides naujoje iki tol nenaudotoje virtualioje platformoje „Spotify" dviem auditorijos segmentams: jaunimui bei brandžiai auditorijai. Iki veiklos

ribojimų atšaukimo buvo sukurta 20 tinklalaidžių apie klasikos aktualizavimą, kūrybinius projektus, pokalbiai su kūrėjais ir užsienio partneriais.

Kartu su jaunaisiais režisieriais sukurti ir virtualioje erdvėje pristatyti 2 spektakliai: 2021 kovo 19, 23 ir 27 d. „Ryšys" (rež. A. Leonova): https://dramosteatras.lt/lt/teatro-uzkulisiai/kirill-fokin-rysys/ ir 2021 kovo 2 d. „Mirgėjimas" (rež. A. Gornatkevičius): https://www.facebook.com/groups/398328231397992. Pažymetina, kad taip pat buvo išplėstas spektaklių vaizdo įrašų sąrašas „Teatras online". Taip pat buvo plėtojamas ir vienas kertinių taškų – ryšių su užsienio partneriais stiprinimas ir sprendimų paieška. Kai kurie režisieriai ir jų būsimi spektakliai ne tik pristatyti minėtose teatro tinklalaidėse, bet ir NKDT FB paskyroje. Per ataskaitinio laikotarpio I-II ketv. pristatyti 2 užsienio partnerių spektakliai: Vengrijos „Orkeny" ir Liuksemburgo „Esher" teatro, taip pat vyko atsakančios spektaklio „Getas" (rež. G. Varnas) virtualios "gastrolės" Vengrijos „Orkeny" teatro FB paskyroje. Spektaklio įrašo transliacija sulaukė 2807 peržiūrų.

II- ąjį ketvirtį, sumažėjus Covid-19 atvejų skaičiui, paskiepijus didelę dalį Lietuvos gyventojų ir leidus vykdyti tiesioginę veiklą kultūros įstaigoms, didžiausiu iššūkiu tapo greitas veiklos perorientavimas iš nuotolinės į kontaktinę, balandžio – liepos ir rugpjūčio – lapkričio mėn. kūrybinės veiklos repertuaro organizavimas, taip pat gastrolių plano Lietuvoje sudarymas ir įgyvendinimas, atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo bei Kultūros ministerijos reikalavimus bei rekomendacijas.

Organizuojant II ketvirčio kontaktinį repertuarą, pirmenybė buvo teikiama 2020-aisiais metais sukurtoms, tačiau dėl kontaktinės veiklos draudimo nerodytoms premjeroms, kurios buvo perkeltos į 2021 m. Kai kurias jų žiūrovai turėjo galimybę stebėti virtualiu būdu, o kitus spektaklius dėl techninių priemonių ribotumo buvo nuspręsta rodyti po ribojimų sušvelninimo. Vienas tokių spektaklių – Lietuvos teatro šimtmečiui režisuota Didžiosios scenos premjera „Ne sau žmonės" (rež. J. Vaitkus), kurios dėl karantino įvestų apribojimų nebuvo galimybės parodyti 2020 m. gruodžio 19 d. Žiūrovams spektaklis pristatytas 2021 m. gegužės 21 d. NKDT Didžiojoje scenoje.

„Batsiuvių" premjeros (rež. A. Obcarskas) tiesioginę transliaciją dar praeitais metais žiūrovai stebėjo virtualiai, o gegužės 15-16 d. premjera pristatyta kontaktiniu būdu Rūtos salėje. „Kaligulos" premjera (rež. A. Jankevičius), kuri buvo repetuojama kontaktinės veiklos draudimo metu ir birželio 16, 17, 18 d. pristatyta Didžiojoje scenoje.

Nors šios premjeros susikoncentravusios sezono pabaigoje, tačiau didelių iššūkių su bilietų pardavimu neiškilo, tikėtina, dėl to, kad aptariamas laikotarpis sutampa su Lietuvos banko užfiksuotu vartojimo išaugimu, nes minimą laikotarpį pramonės sektoriaus lūkesčiai, namų ūkių vartojimo išlaidų ir produktyviųjų investicijų rodikliai kiek viršijo daugiamečius vidurkius. Aukštas aktyvumas II ketvirtį turėtų būti vertinamas kaip atsigavimas lyginant su 2020 m. II-uoju ketvirčiu, kuriame ekonomika patyrė pandemijos sukeltą šoką.

Tačiau II ketvirtį įgyvendinto festivalio „Nerk į teatrą" situacija atskleidė, kad sudėtingiausia akistata buvo ne su finansiniais iššūkiais. Dėl nuolat kintančių ribojimų, taip pat visuomenės, o ypatingai – ugdymo įstaigų atsargumo, buvo ypatingai sudėtinga įgyvendinti numatytą edukacinį festivalį vaikams ir jaunimui „Nerk į teatrą", kuris konceptualiai koncentravosi į socialinės sanglaudos aspektą. Nepaisant iššūkių, per keturias dienas vykusį festivalį įgyvendintos 53 veiklos, kurių metu pristatyta interaktyvus A. Sunklodaitės spektaklis vaikams ir jaunimui „Pasaulio bamba", iš Danijos atvyko trupė DON & GNU, edukacinius „Teatro kubo" užsiėmimus mokytojams vedė pedagogė Anne Graswinckel (Nyderlandai), į edukacines programas buvo įtrauktos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų organizacijos, žmonių su fizine ir intelekto negalia „Korys" globotiniai, socialinės terapijos namų „Akvila" aklėtiniai, Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos bendruomenė ir kiti, su kuriais įdirbis nuotolinėmis priemonėmis buvo vykdomas daugiau nei septynerius mėnesius iki festivalio pradžios. Atkreiptinas dėmesys, kad atšaukus numatytą „Dantono" premjerą ir finansavimą perkėlus

festivaliui „Nerk į teatrą“. IV ketvirtyje buvo pristatytos dar dvi papildomos premjeros vaikams ir jaunimui: „Paštininkas ir serbentai“ (rež. E. Kižaitė) ir „Emilių Emilis“ (rež. A. Gornatkevičius). Tokiu būdu galėjome įgyvendinti pilną festivalio programą, užtikrindami ne tik edukacinių veiklų, bet ir spektaklių vaikams ir jaunimui įvairovę. Dėl šios priežasties fiksuojama, kad festivalyje net ir nepalankiomis sąlygomis apsilankė 1369 asmenys, iš kurių 1146 jaunuoliai (iki 25 m.), papildomai 399 asmenys dalyvavo veiklose virtualioje platformoje. Viso festivalyje apsilankė 1768 dalyviai, 6 proc. daugiau nei 2020-aisiais metais. Festivalio programą papildžiusi premjera „Emilių Emilis“ pristatyta Auksinių scenos kryžių komisijos vertinimui.

Auganti paklausa, o taip pat ir verslo bei gyventojų gebėjimas prisitaikyti prie naujos realybės skatino aktyviai vystyti kūrybinę veiklą, todėl rugsėjo – gruodžio mėn. planuotų renginių kiekis priartėjo prie 2019-ųjų metų priešpandeminio laikotarpio pasiūlai. Nors veiklos planavimo intensyvumas atsigavo, tačiau dėl neprognozuojamos pandemijos eigos, niekada nebuvo taip sudėtinga įgyvendinti planuojamų renginių. NKDT veikla buvo organizuojama atsižvelgiant į NVSC nurodymus ir rekomendacijas (teatro patalpose dėvimos kaukės, atsisakyta reguliarių savaitinių fizinių susirinkimų, darbuotojams, jaučiantiems peršalimo simptomus, siūlomas nuotolinis darbas, reguliariai dezinfekuojamos patalpos ir kt.), tačiau per 2021 m. rugsėjo – gruodžio mėnesius teko perkelti, arba atšaukti 16 renginių. Minėtų renginių perkėlimui reikėjo vis naujai perplanuoti vidinę NKDT veiklą, o taip pat rizikuoti žiūrovų pasitikėjimu, kuris šiame laikotarpyje buvo daugiau nei išbandytas.

Palanki ekonominė situacija - verslo gebėjimas per trumpą laiką pritaikyti veiklą prie pandemijos sąlygų, stipriai išaugusi laisvų darbo vietų pasiūla bei kvalifikuotų darbuotojų trūkumas sąlygojo vidutinio darbo užmokesčio kilimą. Teatre ši situacija iššaukė daugiau neigiamą efektą - intensyvi kūrybinė veikla, darbas nuolat kintančiomis sąlygomis (spektaklių atšaukimai, perkėlimai dėl pandeminės situacijos), intensyvus darbas užsienio kalba ir lėtai kylantys atlyginimai sustiprino vidinę darbuotojų įtampą ir tuo pačiu paintensyvino rotaciją. Anot Lietuvos banko, per pirmuosius 3 šių metų ketvirčius vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje padidėjo 10,6 proc. Atlyginimai tokiu pačiu tempu augo ir privačiajame, ir viešajame sektoriuje. Tuo tarpu NKDT 2021 m. spalio mėn. kreipėsi į Finansų ministeriją su prašymu skirti papildomų asignavimų darbo užmokesčiui, argumentuojant, kad daugumos teatre dirbančių specialistų bei kvalifikuotų darbuotojų tarnybiniai atlyginimai nesiekia LR valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo patvirtintų vidutinių koeficientų ir vidutinis vienos pareigybės darbo užmokestis per mėnesį yra 272 eurais mažesnis už vidutinį kitų nacionalinį scenos meno įstaigų užmokestį. Ši situacija išprovokavo kvalifikuotų specialistų praradimą ir atvėrė sudėtingai išsprendžiamą problemą, nes pagal esamą darbo užmokestį ir keliamus aukštus reikalavimus darbo įgūdžiams, į NKDT darbo skelbimus atsiliepė tik minimalų stažą, arba visai darbo patirties neturintis jaunimas.

Žvelgiant į 2022 metų perspektyvas, šalies ekonomikos rodiklius sekantys ekspertai prognozuoja, kad tai turėtų būti toliau didėjančio augimo, darbuotojų stygiaus ir išaugusios perkamosios galios metai, kurią ekonomistai įvardina „gero gyvenimo krize“, sutapsiančia su Kauno – Europos kultūros sostinės 2022 projektų įgyvendinimo laikotarpiu, tačiau lieka tikėtis, kad spektaklių paklausai ši krizė atsilieps iš teigiamos pusės.

ANTRASIS SKIRSNIS
STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

1 strateginis tikslas: didinti profesionaliojo scenos meno kokybę, ugdyti ir skleisti institucijos kultūrinį savitumą

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos ir Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme patvirtintų asignavimų panaudojimas

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)			
		Asignavimų planas	Asignavimų planas*, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų asignavimų plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)**
1	2	3	4	5	6
01 01	Profesionaliojo meno pristatymas visuomenei, edukacinė veikla	3135.0	3320.0	2934.8	88.3
Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama					

*Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, padidėjo 6,5 proc. dėl Biudžeto įstatymo pakeitimo 2021 m. birželio 22 d. Nr. XIV-430, gautas papildomas finansavimas Covid-19 padariniams šalinti (107 000 Eur) ir 78 000 Eur likutis, perkeltas iš 2020 m. nepanaudotų asignavimų.

** Asignavimų panaudojimo nuokrypis sudaro 11,61 proc. dėl tiesioginės veiklos vykdymo ribojimo pandemijos valdymo metu ir sumažėjusių surinktų pajamų už bilietus.

1 grafikas. E-01-01 Lankytojų skaičius, žm.

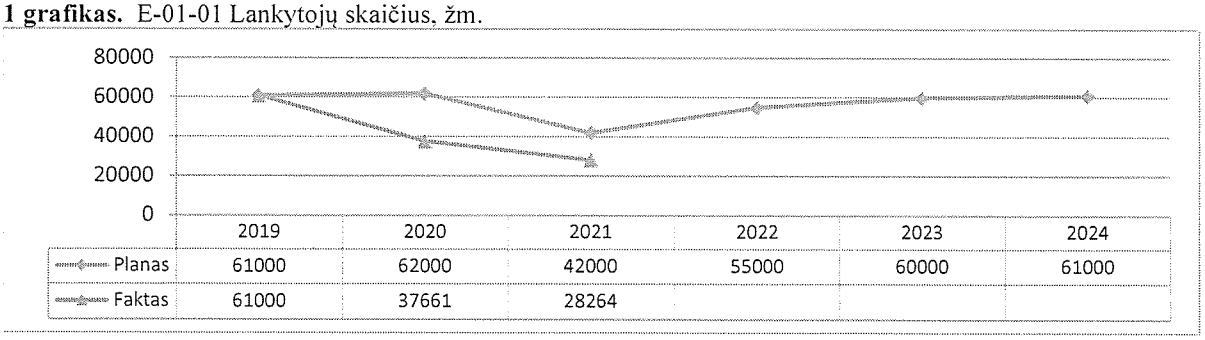

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Planas	61000	62000	42000	55000	60000	61000
Faktas	61000	37661	28264			

2021 – ieji metai buvo planuoti atsižvelgiant į pandeminę situaciją, tačiau su lūkesčiu, kad suintensyvimus vakcinavimą padėtis bus stabilizuota. Tačiau, kaip buvo minėta anksčiau, jokiomis prognozėmis nebuvo įmanoma įvertinti pandemijos valdymo eigos ir sudėtingumo, kaip nebus galima įvertinti ir ateinančių metų prognozėse dėl nuolat besikeičiančių viruso atmainų ir viruso atsparumo skiepams. Beveik penkerius mėnesius NKDT negalėjo vykdyti tiesioginės kontaktinės veiklos. Tik atsiradus galimybei spektaklius pristatyti žiūrovams, buvo sukurti planai tolimesnės kūrybinės veiklos vykdymui. Tačiau planus teko ne kartą koreguoti, perkeliant numatytus renginius ir nupirktus bilietus į artimiausias ateities datas. Pagal naujausias pandemijos valdymo tendencijas (galimybių paso sustabdymas, apsaugos kaukių būtinybės kvestionavimas), tikėtina, kad perspektyvoje išmoksime gyventi kartu su virusu. Dėl šios priežasties, stabilizavus situaciją, per kelerius metus žiūrovų lankomumo rodikliai turėtų grįžti į priešpandeminį laikotarpį. Planuojama, kad prie šio teigiamo pokyčio ženkliai prisidės ir kultūros sostinės įgyvendinimo metai.

2 grafikas. E-01-02 Vidutinis salių užimtumas įstaigos organizuotuose pasirodymuose stacionare, proc.

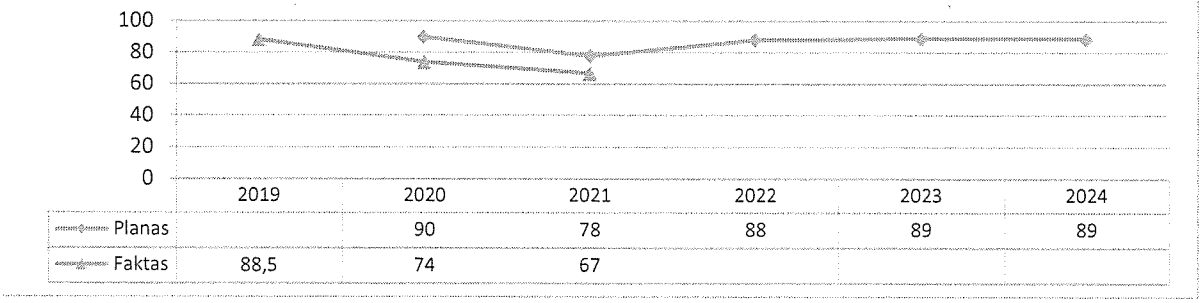

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Planas		90	78	88	89	89
Faktas	88,5	74	67			

Salių užimtumo kriterijus tiesiogiai susijęs su lankytojų skaičiaus rodikliu. 2 grafike atsispindi, kad 2021 m. planuoto rodiklio taip pat nepavyko įgyvendinti dėl pandemijos. Nuo balandžio 19 d. atsiradus galimybei vykdyti kontaktinę veiklą, pradžioje buvo keliami griežti lankytojų kiekio, kvadratūros ribojimai, nuo rugsėjo 13 dienos pereita prie pagalbinės pandemijos valdymo priemonės - galimybių paso naudojimo, kuris vis tik kultūros paslaugų prieinamumą lankytojams padarė sudėtingiau prieinamu. Taip pat verta atkreipti dėmesį, kad žiniasklaidoje ir kitose visuomenės informavimo priemonėse ataskaitiniu laikotarpiu gana reguliariai pasirodydavo pranešimų apie renginius kaip nesaugią aplinką, kas neabejotinai sumažino paslaugų paklausą ir susiaurino lankytojų ratą. Vėl gi, optimistiškai planuojama, kad 2022-ieji, kultūros sostinės metai, vis švelninat ribojimus, į sales grąžins pandemijos išblaškytus žiūrovus.

Apžvelgiamuose strateginiuose NKDT veiklos dokumentuose buvo numatyti keturi veiklos prioritetai, atliepę kultūros ministro valdymo srities prioritetus:

Pirmasis NKDT prioritetas „*Užtikrinti profesionaliojo scenos meno prieinamumą visoms šalies gyventojų grupėms*“ nekinta jau eilę metų, nes tai – viena organizacijos pamatinių vertybių. Šiuo tikslu siekiama sudaryti sąlygas žiūrovui, nepriklausomai nuo jo gyvenamosios vietos, amžiaus ar negalios, pažinti aukščiausios kokybės spektaklius, tuo pačiu stiprinant kultūrinį išprusimą, vertybių ir tapatybės suvokimą, lavinant kritinį mąstymą ir kartu skatinant teigiamus integralius pokyčius visuomenės ir valstybės raidoje.

Šiam tikslui pasiekti buvo dedikuotas viso vienuoliktojo vaikų ir jaunimo festivalio „Nerk į teatrą“ programa, orientuota į skirtingų negalias turinčių grupių integraciją (gegužės 27 – 30 d.). „Nerti gali visi” – vykusio festivalio šūkis, atspindintis siekį skatinti integraciją, empatiją, socialinį jautrumą, bendradarbiavimą.

Prie šio tikslo įgyvendinimo prisideda ir pirmąjį pusmetį teiktos virtualios paslaugos. Kaip jau minėta anksčiau, per 2021 m. pirmąjį ketvirtį, bendradarbiaujant su jaunaisiais režisieriais, sukurti 2 nauji virtualūs spektakliai „Ryšys“ ir „Mirgėjimas“, kurių įgyvendinimas nebūtų įmanomas be planuotų ir sėkmingai įgyvendintų techninių vaizdo įrangos spragų užpildymo, panaudojant papildomai skirtus asignavimus 2021 m.

Taip pat net dviems auditorijos segmentams – jaunimui ir intelektualiai, teatrą mėgstančiai ir ja besidominčiai publikai buvo pristatyta dar viena naujiena – tinklalaidės, kurios pradėtos talpinti iki tol nenaudotoje platformoje „Spotify”. Viso sukurta ir pristatyta 20 tinklalaidžių.

Karantino laikotarpis dovanojo dar vieną naujieną, skirtą auditorijų plėtrai ir geresniam paslaugų prieinamumui – virtualias teatrų gastroles. Kol NKDT spektaklis „Getas” virtualiai gastroliavo Vengrijos, „Orkeny” teatre, pastarasis surengė atsakomąsias gastroles su spektakliu „The Most Beautiful Night of the Soul” (rež. C. Polgar), kurį teatro mylėtojai galėjo stebėti NKDT socialiniuose tinkluose. Po minėtų gastrolių buvo pristatytas dar vienas užsienio partnerio „Escher" teatro (Liuksemburgas) spektaklio „Juokai“ vaizdo įrašas. Iš viso per ataskaitinį laikotarpį įgyvendintos 63 nuotolinės veiklos, kurias stebėjo 25994 žiūrovai, surengti 47 virtualūs edukaciniai užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 5131 dalyviai. Virtualios edukacinės dirbtuvės itin mėgiamos specialių poreikių mokyklų ir šeimų, kurios augina vaikus su negalia. Tai dar viena galimybė susipažinti su profesionaliuoju teatru vaikams, kurie neturi galimybių atvykti gyvai.

Iš dešimties numatytų gastrolių įgyvendinta 13. Aplankyta Plungė, Rumšiškės (2), Balbieriškis, Putrišiai, Veiveriai, Marijampolė, Biržai, Mažeikiai, Molavėnai, Alytus, Šeduva, Varėna. Dėl

pandemijos pasekmių nebuvo pasiektas numatytas žiūrovų skaičius. Iš planuotų 1860 žiūrovų spektaklius stebėjo 1207 teatro mylėtojai.
2021 m. įsigyta nauja transporto priemonė – 19 vietų keleivinis autobusas, kuriuo aktoriai ir aptarnaujantis personalas saugiau ir patogiau galės vykti į planuojamas gastroles.
Pagalbinių patalpų nuspręsta nerenovuoti dėl rengiamo investicinio projekto, kurio apimtyje numatytas minėtų patalpų atnaujinimas. Dėl šios priežasties renovacija nebuvo tikslinga. Pagalbinių patalpų renovacija numatyta investicinio Mažųjų scenų kiemelio rekonstrukcijos projekto įgyvendinimo metu.

Sekantis prioritetas - *„Tenkinti ir vystyti profesionaliojo scenos meno vartotojų poreikį"* - taip pat pamatinis. 2021 – ųjų metų strateginiame plane išreikštas sekančiomis veiklomis: tyrimais paremtas auditorijos vystymas ir NKDT lojalumo programos stiprinimas. „Kultūros paso" modelio taikymas būsimiems repertuariniams NKDT spektakliams: Jaunų žmonių integracija į savanorystės programas, naujų kompetencijų ugdymas; Jaunųjų menininkų rezidencijų vystymas (IDėja) bei panaudojant 2021 m. papildomai skirtus asignavimus padidinti jaunųjų aktorių – į NKDT naujausiai atėjusio V. Bareikio ir A. Latėno kurso darbo užmokestį, siekiant sulaikyti nuo emigracijos į kitas kultūros įstaigas išlaikant talentingo kurso kūrybinį branduolį.
Kadangi sezonas buvo išsiskiriantis paslaugų teikimo nenuoseklumu, įprasto sezono apžvalgos tyrimo nebuvo prasmės atlikti, todėl pasirinktas kokybinis auditorijos pažinimo tyrimas Q metodologijos būdu. Šis tyrimo metodas pasirinktas siekiant įsigilinti į veiksnius, skatinančius žiūrovus lankytis teatre ir įsitraukti į teatro siūlomas paslaugas. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad teatre besilankančius žiūrovus galima suskirstyti į 5 auditorijų grupes, kurios tarpusavyje pasižymi panašiais bruožais, tai: į save susitelkę teatro mylėtojai, kompaniją mėgstantys teatro užkulisių žinovai, teatro elitas, teatro edukacija ir ritualais tikintys bei teatro intelektualai. Kiekviena grupė skiriasi savo teikiamais prioritetais teatro paslaugoms ir santykiu į teatre vykstančius renginius. Giluminis auditorijos pažinimas leis įgyvendinti sėkmingesnes ir tikslingesnes reklamos ir viešinimo kampanijas, tikslingai pasirinkti auditorijų įsitraukimą stiprinančias priemones.
2021 -aisiais metais Kultūros pasui pateiktas vienas spektaklis (viso į programą įtraukta jau 19 NKDT spektaklių bei edukacinių dirbtuvių), per 2021 metus pagal Kultūros paso programą buvo suorganizuotos 4 dirbtuvės ir 26 spektakliai. Pažymėtina, kad metų pabaigoje, susiduriant su aktyvia delta koronaviruso atmaina mokyklose, buvo atšaukti spektakliai ir susidurta su nelanksčia sistema rezervacijų atšaukimo atvejais, kurie buvo itin aktualūs metų pabaigoje.
Ataskaitinių metų III ketvirtį vyko NKDT Didžiosios scenos savanorių atranka. Kiekvienais metais ši savanorių programa į teatrą suburia daugiau nei 100 jaunų žmonių, siekiančių laiko įprasminimo ir patirties įgavimo darbuojantis kartu su salės administratoriais ir žiūrovų konsultantais. Atkreiptinas dėmesys, kad ši savanorystės programa jaunam žmogui tampa tramplinu į pirmąją apmokamą veiklą, nes aktyviausi savanoriai neretai įdarbinami teatre žiūrovų konsultantų, arba vadybininkų pareigose. 2021 metais teatre suburti 70 savanorių, iš kurių 12 priklauso Jaunimo savanoriškos tarnybos programai (JST), kurios esmė - nenutrūkstama intensyvi 6 mėnesių savanorystė organizacijoje, skirta 14- 29 m. jaunimui, kurios sėkmingas įgyvendinimas užtikrina 0,25 stojamojo balo. Be Didžiosios scenos savanorystės ir JST programos dalyvių ataskaitiniais metais buvo inicijuota Jaunosios Meno Tarybos veikla. Tai dešimties asmenų jaunuolių grupė (15 – 18 m.), renkama vieneriems metams, tiesiogiai bendradarbiaujanti su meno vadovu, kurios tikslas – teikti pasiūlymus dėl kūrybinės veiklos įgyvendinimo ir spektaklių statymo iš tikslinės jaunimo auditorijos perspektyvos. Ataskaitiniu laikotarpiu įvyko jau 2 susitikimai dėl 2023 m. kūrybinio sezono pastatymų.
Kadangi konkurso IDėjos konceptą, atsispiriant nuo neprognozuojamo veiklos planavimo, o kartu ir ateinančių tarptautinių 2022 metų buvo nuspręsta pakylėti iki tarptautinio lygmens, 2021 m. buvo išnaudoti naujo tarptautinio šaukimo jauniesiems menininkams formulavimui, datų planavimui ir atrankos kriterijams pasitvirtinti. Tačiau nepaisant perkelto IDėjos konkurso, teatre per metus rezidavo 13 jaunųjų menininkų, kurie prisidėjo įgyvendinant premjerinius spektaklius, organizuotos 3 rezidencijos.

2021 m. darbo užmokestis jauniesiems aktoriams padidėjo beveik 15 proc., nes 2021 buvo papildomai skirti 232,4 tūkst. Eur meno ir kultūros darbuotojams darbo užmokesčio didinimui.

Trečiajame veiklos prioritete – *„Įgyvendinti bendras veiklas bendradarbiaujant kartu su „Kaunas -Europos kultūros sostinė 2022"* svarbiausiomis veiklomis buvo išskirtas jaunimo programos projektas „Edukacinis teatro kubas", taip pat trijų tarptautinių spektaklių pastatymų organizavimas bendradarbiaujant su „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022" bei bendruomenių projekto įgyvendinimas, pasitelkiant kūrybinių dirbtuvių ir edukacijų programą, taikant inovatyvius užsienio modelius. Derėtų pažymėti, kad visi minėti projektai – tęstiniai ir jų galutinis įgyvendinimas numatytas 2022 metais, tačiau paskutiniai metai prieš Kaunui tampant kultūros sostine ypatingai svarbūs pasirengimo etape.

„Edukacinio teatro kubo" projektas išskirtinis tiesiogine edukacine paskirtimi ir aiškiai apibrėžta tiksline auditorija. Tai tęstinis projektas, kurio metodologija kuriama bendradarbiaujant su pedagoge Anne Graswinckel (Nyderlandai) dar nuo 2019-ųjų metų. 2021 m. birželio mėnesį Lietuvos mokytojams buvo organizuotos trejos gyvos ir 2 online kūrybinės dirbtuvės su A. Graswinckel. Šių dirbtuvių pagrindu, labiausiai įsitraukusiems penkiems pedagogams iš skirtingų Kauno miesto ir rajono mokyklų buvo suteikta galimybė kartu su savo mokiniais išbandyti Teatro kubą bei parengtą metodiką. Po pilotinių du mėnesius trukusių bandymų su tiksline edukacinės priemonės auditorija, atsižvelgiant į jų kritiką bei siūlymus, 2022 m. pradžioje bus vykdomi paskutiniai Teatro kubo tobulinimo darbai.

2021-ieji buvo intensyvūs vystant ir kitus Europos kultūros sostinės metams ruošiamus projektus. Vieni laukiamiausių ir kartu keliantys daugiausia iššūkių projektai – su tarptautiniais partneriais. Su visų trijų numatytų projektų: „Kauno Asamblėja" (įgyvendinama kartu su „Porte Parole" teatru, Kanada), „Dorianas" (įgyvendinama kartu su D'Haus teatru, Vokietija), „Veidas/Visage" (įgyvendinama kartu su Escher teatru, Liuksemburgas) atstovais visus metus aktyviai vyko susirašinėjimas elektroniniais laiškais, nuotoliniai susitikimai, komandų prisistatymai, detalių derinimai, tačiau dėl ribotų ryšio priemonių galimybių visų reikiamų niuansų pristatyti nepavyko ir, sušvelninus judėjimo apribojimus, buvo organizuojami trumpi vizitai į NKDT, su tikslu gyvai pamatyti būsimų premjerų erdves, susipažinti su teatro komanda ir pastatymų dalimi, įvertinti teatro dirbtuvių galimybes, įgyvendinti kūrybines dirbtuves kaip būtiną etapą būsimai premjerai, arba atsirinkti aktorius, nes virtualus aktorių atrankos būdas nepasiteisino.

Per ataskaitinius metus vykstant aktyviai komunikacijai su kolegomis iš užsienio, išsigrynino ir kai kurių būsimų premjerų koncepcija. Bendruomenių projekto įgyvendinimas, prie kurio inicijavimo ir vystymo prisidėjo tarptautinis interaktyvaus teatro vaikams ir jaunimui tinklas Participate in Your Life (PIYL), apjungiantis teatrus iš Islandijos, Norvegijos ir Vengrijos, atradus režisierę, virto į būsimą interaktyvaus spektaklio 14-16 m. jaunimui „Babelio bokštas" koncepciją Kadangi šio projekto įgyvendinimui nepakanka Kaunas2022 lėšų, džiaugiamės, kad ataskaitiniais metais spektaklio pastatymo biudžetą pavyko padidinti 112950,37 Eur, gavus papildomą finansavimą iš Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo kultūros programos finansavimo lėšų. Pagal režisierės H. Brinchmann (Norvegija) užmanymą, tiesioginis jaunimo įtraukimo ir edukacinis aspektai lieka kertiniais būsimos premjeros pastatyme. Dėl šios priežasties nuo 2021 m. rugsėjo mėnesio buvo įgyvendintos 4 edukacinės dirbtuvės su tikslinėmis spektaklio auditorijos grupėmis skirtingose Kauno rajono mokyklose: Vytauto Didžiojo Universiteto Ugnės Karvelis gimnazijoje (Akademija), Garliavos Jonučių progimnazijoje, Kauno rajono Zapyškio pagrindinėje mokykloje ir Čekiškės Prano Dovydaičio gimnazijoje (Kauno raj.), kurioje ir vyks trečioji spektaklio premjera, siekiant mažinti kultūrinę atskirtį tarp didžiųjų miestų ir miestelių.

Ketvirtasis prioritetas *„Vystyti tarptautinį bendradarbiavimą"* nurodo keturias pagrindines veiklas: repertuare reguliariai pristatyti novatoriškus užsienio trupių gastrolinius spektaklius, vystyti ir pristatyti koprodukcinius spektaklius su užsienio partneriais, užsienyje pristatyti repertuarinius spektaklius, dalyvauti užsienio konferencijose bei asociacijose.

Per 2022 metus buvo pristatyti trys užsienio trupių gastroliniai spektakliai: „M.I.S." (Don & Gnu šokio teatras, Danija) pristatytas festivalio „Nerk į teatrą" metu, o kiti du anksčiau minėti: Orkeny teatro „The Most Beautiful Night of the Soul" (Vengrija) ir Escher teatro „Juokai"

(Liuksemburgas) dėl pandemijos apribojimų pristatyti virtualiu būdu. Kitų spektaklių, numatytų „Nerk į teatrą" programoje, nepavyko atvežti dėl šalyse skirtingų ir nenuspėjamų kelionių ribojimo sprendimų. Covid-19 susirgimo rizikos ir apsunkintų aplinkybių pristatyti spektaklius atlikėjams iš užsienio.

Iš esmės kitokios pandemijos valdymo aplinkybės ir ribojimų švelninimas buvo vykdomas 2021 m. antrąjį pusmetį, kuris NKDT žiūrovams dovanojo net du spektaklius, sukurtus užsienio kūrėjų. Rugsėjo mėnesį Didžiojoje scenoje buvo pristatyta „Pero Giunto" premjera, sukurta kūrybinės komandos iš Vengrijos: režisierius C. Polgár, dramaturgas A. Szabó-Székely, scenografė ir kostiumų dailininkė L. Izsák bei kompozitorius T. Matkó. Spektaklis itin palankiai įvertintas publikos bei pristatytas Auksinių scenos kryžių teikimo komisijai kaip vienas geriausių NKDT 2021 kūrybinių rezultatų.

Lapkričio mėnesį Ilgojoje salėje buvo išleista dar viena premjera, kuri buvo sukurta dar 2020 m. – Sakartvelo režisierės N. Maglakelidze darbas „Vasaros vapsvos gelia mus net lapkritį". Šis spektaklis taip pat greitai tapo vienu populiariausių žiūrovų pasirinkimu.

Gruodžio mėnesį kartu su „Dirty Deal Teatro" iš Latvijos pagal jungtinės veiklos sutartį pradėtas kurti Mažajai salei dedikuotas spektaklis „Frankenšteino kompleksas" (rež. V. Silis), kurio premjera numatyta 2022 m. sausio mėnesį Rygoje, o po kelių dienų – NKDT. Spektaklio pagrindinė kūrybinė komanda – iš Latvijos, o scenoje anglų kalba spektaklį vaidins keturi aktoriai, iš kurių du – NKDT trupės atstovai.

Repertuarinių spektaklių pristatymas užsienyje buvo įgyvendintas 50 proc., nes iš dviejų numatytų gastrolių buvo įgyvendintos tik vienerios – Bergene (Norvegija) vykusioje tarptautinėje interaktyvaus teatro vaikams ir jaunimui konferencijoje „Join In". Režisierės A. Sunklodaitės spektaklis „Pasaulio bamba" anglų kalba buvo suvaidintas du kartus ir transliuotas virtualiai. Ši konferencija subūrė NKDT užsienio partnerius: interaktyvaus teatro tinklą PIYL, taip pat tarptautinę teatrų vaikams ir jaunimui asociaciją „Assijtej".

Apibendrinant 2021 metus galima teigti, kad scenos menams tai buvo neapibrėžtumų ir staigių prisitaikymų prie nuolat kintančių sąlygų metai. Nors pagrindiniai rodikliai: lankytojų skaičius žm. ir vidutinis salių užimtumas kito į neigiamą pusę, tačiau per visus metus NKDT veikla buvo aktyvi ir pastebima visus metus. Per ataskaitinį laikotarpį beveik visos prioritetinės veiklos buvo įgyvendintos, o žiūrovams buvo pristatyta kaip niekada daug – net 11 premjerų (iš jų – 2 virtualios). Ir tai puiki treniruotė ateinančių metų tarptautiniams iššūkiams.

Apibendrinant 2021-uosius metus per strateginės programos prizmę galima teigti, kad antrus metus iš eilės susiduriant su minėtomis kliūtimis, didžioji dalis iškeltų veiklos prioritetų buvo įgyvendinti.

II SKYRIUS
VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

Per 2021-ųjų metų veiklos vykdymą NKDT prisidėjo prie penkių Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės (XVIII LR Vyriausybės) programos nuostatų krypčių įgyvendinimo.

Programos projekto „*Visiems prieinama gera mokykla ir šiuolaikinis ugdymo turinys*" 1.2.6. darbas „Atnaujinti NVŠ koncepciją, kurioje būtų numatyta didesnė NVŠ ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo programų įvairovė, kokybės užtikrinimo sistemų ir kompetencijų ugdymo plėtra" įgyvendinamas su ugdymo įstaigų atstovais bei užsienio partneriais kuriant ir tobulinant „Teatro kubo" projektą, kuris bus įgyvendintas 2022 metais.

Programos projekto „*Socialinis kultūros ir meno stiprinimas ir visavertis įgalinimas*" 2.2.4. darbas „Didinti kultūros ir visuomenės informavimo paslaugų prieinamumą žmonėms su negalia ir socialinės atskirties grupėms, atitinkamai pritaikyti jiems informacinę infrastruktūrą, užtikrinti jų teisę savarankiškai dalyvauti kultūroje" daugiau atliepė socialiai pažeidžiamų grupių integraciją

į kultūros paslaugas, pristatant spektaklius, specialiai pritaikytus pagal tikslinės auditorijos negalias. Kaip buvo minėta anksčiau, per ataskaitinius metus Didžiojoje scenoje parodyti 7 spektakliai kurtiesiems ir 1 akliesiems, socialinei sanglaudai dedikuotas festivalis „Nerk į teatrą“ bei skaitmeninės paslaugos, kurios buvo teikiamos 2021 m. I ir II pusmetį.

Programos projekto *„Visiems prieinama ir įtrauki kultūra“* 2.3.4. darbas „Ugdyti kultūrines kompetencijas ir kūrybiškumą mokymosi visą gyvenimą veiklomis, įtraukiant skirtingo amžiaus, pomėgių ir poreikių visuomenės grupes“ įgyvendinamas kasmet buriant NKDT savanorių komandą, taip pat Jaunosios meno tarybos veiklą.

Programos projekto *„Tolygi regioninė kultūros politika“* 2.4.4. darbas „Nuosekliai didinti kultūros prieinamumą, sklaidą ir finansavimą, stiprinti ir plėtoti regioninių kultūros tarybų veiklą“ įgyvendinamas vykdant nuoseklią gastrolių Lietuvoje veiklą, o taip pat su bendru tarptautiniu „Kaunas - Europos kultūros sostinė 2022” projektu „Babelio bokštas”.

Programos projekto *„Kultūrinė diplomatija, valstybės įvaizdis ir tarptautiškumas. Tai, kuo turime didžiuotis“* 2.5.5. darbas „Prisidėti įgyvendinant projektą „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ tęsiant šešių projektų įgyvendinimą: edukacinis „Teatro kubas“, „Kauno Asamblėja“ (kartu su Porte Parole, Kanada), „Kalanta“ (rež. J. Tertelis), „Babelio bokštas“ (kartu su tarptautiniu PIYL tinklu, Norvegija, Islandija, Vengrija), „Dorianas“ (kartu su D‘haus teatru, Vokietija), „Veidas/Visage“ (kartu su Escher teatru, Liuksemburgas). Kartu įgyvendinamas ir 2.5.4. darbas „Stiprinti šalies reputaciją, įgyvendinant šalies kultūros tarptautiškumo ir ilgalaikių kūrybinių partneryščių skatinimo priemones“, nes tarptautiniai santykiai, vystant tarptautinių projektų įgyvendinimą su užsienio partneriais, nuo komunikacijos pradžios iki projekto įgyvendinimo etapo paprastai trunka 3 metus.

Generalinis direktorius
(Asignavimų valdytojas)

Egidijus Stancikas
(Vardas ir pavardė)